

Оксана ГУГУЛ

к.е.н., доцент кафедри
міжнародного бізнесу і туризму
Тернопільський національний
економічний університет

ФОРТЕЦІ, ЗАМКИ І МОНАСТИРІ ЯК КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ

У багатій історико-архітектурній спадщині України визначне місце належить пам'яткам оборонної архітектури - фортецям, замкам, оборонним храмам, міським укріпленням. Упродовж багатьох століть роль оборонних споруд була провідною в системі міст і містечок. Без перебільшення можна сказати, що від рівня організації оборони залежала доля будівництва, зводили як для захисту від ворожих нападів, так і для оборони великих феодалів та магнатів від народного гніву і частих взаємних нападів феодалів-сусідів. Потреба в обороні краю з кожною наступною епохою видозмінювала архітектурну монументальність оборонних споруд краю. Завдяки цьому на місці давніх дерев'яно-земляних укріплень давньослов'янських градів з'являються кам'яні укріплення княжих резиденцій і палаців, а згодом - укріплені династичні замки і садиби господарів краю. У період пізнього середньовіччя оборонну роль в Україні відігравали не лише замки і фортеці, а й численні церквита монастирі.[1,с.127]. З часів Київської держави і Галицько-Волинського князівства оборонні споруди у первісному стані не збереглися, адже вони були переважно дерев'яні. У XIII ст. на заміну дерева як основному будівельному матеріалу прийшов камінь та обпалена цегла. Перші цегляні замки були збудовані на галицьких і волинських землях. У цей час багато монастирів також було огорожено цегляними стінами. Спорудження замків, фортець з дерева продовжувалося до XVI ст.

Замки і монастирі - це найбільші за розмірами історичні споруди в забудові населених пунктів. Завдяки своїм масштабам вони досі виступають композиційними центрами багатьох історичних міст і сіл України (Києва, Переяслава, Чигирини, Полтави, Путивля, Чернігова, Глухова, Батурина, Охтирки, Новгород-Сіверського, Львова, Кам'янця-Подільського, Білгорода-Дністровського, Жовкви, Дрогобича, Белза, Судака та ін.). Деякі з наших міст - Київ, Львів, Володимир-Волинський, Луцьк, Путивль, Новгород-Сіверський, Білгород-Дністровський - мали надзвичайно розвинену й складну систему укріплень, що формувалися понад пів тисячоліття. Головні транспортні торговельні шляхи проходили через більшість укріплених міст та містечок. Торговельні зв'язки міст різних регіонів України, завдяки укріпленим територіям, сприяли не лише розвитку внутрішнього ринку, але й міжнародній торгівлі. Найбільша кількість замків, фортець та оборонних монастирів збереглася до нашого часу на заході України[2, с. 356].

Протягом останніх років проводиться інтенсивна робота над складанням каталога оборонних споруд України, які існували від найдавніших часів до кінця XVIII ст. Це давньоруські укріплені города, пізніше (XIV-XVIII ст.) міста-фортеці, замки, оборонні монастирі, церкви, костели, синагоги, військові

укріплення (табори), сторожеві вежі, оборонні дзвіниці тощо. На території України взято на облік близько 5 тис. таких об'єктів [3,с.45].

Замкові та монастирські комплекси України, що збереглися до наших днів, розташовані в регіонах Волині, Галичини, Поділля, Карпат, Буковини, Лівобережжя, Придніпров'я та Криму. В силу історичних причин багато замків і монастирів XI-XVIII ст. краще збереглися у Західній Україні.

Враховуючи темпи розвитку туристичних краєзнавчих комплексів, слід зазначити, що інвестування коштів у відновлення фортифікаційних споруд є невід'ємною складовою утримання історичної спадщини, що слугує залученню прямих потоків туристів.

Список використаних джерел

1. Возницький Б. *Про замки України*. – Київ, 2011. – 575 с.
2. Рутинський М.Й. *Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження: Навчальний посібник*. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 432 с.
3. Петранівський В. Л. *Туристичне краєзнавство: [навч. посіб. за ред. проф. Ф.Д. Заставного] / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський*. – К.: Знання, 2009. – 575 с.

Юрій ГУМЕНЮК

д. екон. наук кафедри
міжнародного бізнесу і туризму
Тернопільський національний
економічний університети

ТУРИСТСЬКА РЕФЛЕКСІЯ ТРЕНДІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України у 2017 р. має намір при входженні на зовнішні ринки надати допомогу сімом секторам національної економіки. Зокрема за кошти державного бюджету активно просуватимуть продукцію сільського господарства, машинобудування, запчастини і комплектуючі для авіа- й аерокосмічної промисловості, послуги сфери інформаційних і комунікативних технологій, туризму, техобслуговування і ремонт повітряних суден та креативні послуги.

Так для активного залучення інвесторів і туристів з-за кордону, в управлінні туризму і курортів МЕРТ зобов'язалися регулярно брати участь у міжнародних ярмарках і виставках та підготувати каталог інвестиційних проектів вітчизняних курортів. З метою поліпшення пізнаваності українського туристичного продукту у відомстві планують розробити маркетингову стратегію бренду «Україна», сформувати регіональні турбренди і запустити кількома мовами портал «Завітай в Україну». Для цього у державному бюджеті на 2017 р. передбачено 31 млн.грн., для порівняння на аналогічні цілі в Грузії щорічно виділяють 20-25 млн. дол. [1]. Також туристичну галузь планують розділити на сектори та займатися розвитком найбільш пріоритетних. Зокрема, міського, зеленого, сільського, етнічного, культурно-пізнавального, подієвого, медичного, гастрономічного, релігійного, гірського, пригодницького, наукового, круїзного туризму тощо .